

Latvijas Bankas noteikumu projekta "Valsts fondēto pensiju shēmas ieguldījumu plānu un privāto pensiju fondu pensiju plānu gada pārskata noteikumi" anotācija

Nosaukums	Valsts fondēto pensiju shēmas ieguldījumu plānu un privāto pensiju fondu pensiju plānu gada pārskata noteikumi
Dokumenta veids	Latvijas Bankas noteikumi
Izdošanas pamatojums	Valsts fondēto pensiju likuma 14. panta pirmā daļa un Privāto pensiju fondu likuma 36. panta 1. ¹ daļa
Mērķis un būtība	<p>Saskaņā ar Latvijas Bankas likuma pārejas noteikumu 3. punktu Latvijas Bankas un Finanšu un kapitāla tirgus komisijas līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai izdotie ārējie normatīvie akti, vadlīnijas un ieteikumi piemērojami līdz dienai, kad stājas spēkā attiecīgie Latvijas Bankas ārējie normatīvie akti, vadlīnijas vai ieteikumi, bet ne ilgāk kā līdz 2024. gada 31. decembrim.</p> <p>Ņemot vērā minēto, Latvijas Banka ir izstrādājusi noteikumu projektu "Valsts fondēto pensiju shēmas ieguldījumu plānu un privāto pensiju fondu pensiju plānu gada pārskata noteikumi" (turpmāk – noteikumu projekts), kas aizstās pašlaik spēkā esošos Finanšu un kapitāla tirgus komisijas 2020. gada 20. oktobra normatīvos noteikumus Nr. 189 "Valsts fondēto pensiju shēmas ieguldījumu plānu gada pārskata sagatavošanas normatīvie noteikumi" (turpmāk – Noteikumi Nr. 189) un attiecībā uz prasību privātajam pensiju fondam sagatavot pensiju plāna gada pārskatu – arī Finanšu un kapitāla tirgus komisijas 2020. gada 31. marta normatīvos noteikumus Nr. 35 "Privāto pensiju fondu gada pārskata sagatavošanas normatīvie noteikumi" (turpmāk – Noteikumi Nr. 35).</p> <p>Noteikumu projekts nodrošina vienotu kārtību, kādā attiecīgie tirgus dalībnieki sagatavo valsts fondēto pensiju shēmas ieguldījumu plāna (turpmāk – ieguldījumu plāns) gada pārskatu un pensiju plāna gada pārskatu atbilstoši starptautiskajiem grāmatvedības standartiem, kas pieņemti ar Komisijas 2023. gada 13. septembra regulu (ES) Nr. 2023/1803, ar ko pieņem vairākus starptautiskos grāmatvedības standartus saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulu (EK) Nr. 1606/2002 (turpmāk – Starptautiskie grāmatvedības standarti).</p> <p>Likumprojekts "Grozījumi Privāto pensiju fondu likumā" (634/Lp14) paredz Latvijas Bankai tiesības izdot gada pārskata noteikumus atsevišķi privātajam pensiju fondam un atsevišķi pensiju plānam. Ņemot vērā, ka prasības privātajam pensiju fondam, sagatavojot pensiju plāna gada pārskatu, pēc būtības neatšķiras no prasībām valsts fondēto pensiju shēmas līdzekļu pārvaldītājam, sagatavojot ieguldījumu plāna gada pārskatu, noteikumu projekts izstrādāts, apvienojot Noteikumu Nr. 189</p>

	<p>prasības un Noteikumu Nr. 35 prasības attiecībā uz pensiju plāna gada pārskatu.</p> <p>Noteikumu projekts nesatur būtiskas izmaiņas, salīdzinot ar Noteikumiem Nr. 189 attiecībā uz ieguldījumu plāna gada pārskata sagatavošanu un Noteikumiem Nr. 35 attiecībā uz pensiju plāna gada pārskata sagatavošanu. Tomēr, ņemot vērā, ka gada pārskats jāsatavo saskaņā ar Starptautiskajiem grāmatvedības standartiem un praksē visi ieguldījumu plāni un pensiju plāni sagatavo arī naudas plūsmas pārskatu, noteikumu projektā finanšu pārskatu uzskaitījums papildināts ar naudas plūsmas pārskatu. Tāpat, ņemot vērā lietderības apsvērumus un to, ka Starptautiskie grāmatvedības standarti nosaka detalizētas prasības finanšu pārskatu posteņu novērtēšanai, noteikumu projekts, lai novērstu prasību dublēšanu, neparedz tās prasības, kuras daudz detalizētāk ir atrunātas Starptautiskajos grāmatvedības standartos. Noteikumu projektā tas attiecas uz aktīvu un saistību pārskata posteņu atzīšanu.</p> <p>Saskaņā ar Noteikumiem Nr. 189, aprēķinot finanšu darbības rezultātu, tiek sagatavots gan ienākumu un izdevumu pārskats, gan neto aktīvu kustības pārskats, bet saskaņā ar Noteikumiem Nr. 35 tiek sagatavots tikai neto aktīvu kustības pārskats, kas ietver arī ienākumu un izdevumu aprēķinu. Lai optimizētu finanšu darbības rezultāta aprēķinu, noteikumu projekts nosaka neto aktīvu kustības pārskata sagatavošanu, kur ietverts arī ienākumu un izdevumu aprēķins.</p> <p>Valsts fondēto pensiju likuma 12.³ panta 2. punkts paredz valsts fondēto pensiju shēmas līdzekļu pārvaldītājam pienākumu nodrošināt, ka attiecībā uz katru ieguldījumu plānu gada pārskatā tiek norādīti plānotie mērķi un sasniegtie rezultāti saistībā ar fondēto pensiju shēmas līdzekļu ieguldīšanu Latvijā. Lai būtu nepārprotami skaidrs, kur gada pārskatā minētā informācija norādāma, noteikumu projekts papildināts ar normu, ka minēto informāciju norāda līdzekļu pārvaldītāja ziņojumā par plānu.</p> <p>Valsts fondēto pensiju likuma 11. panta 5.³ daļā noteikts pienākums valsts fondēto pensiju shēmas līdzekļu pārvaldītājam nodrošināt, ka maksimālais maksājumu apmērs par ieguldījumu plāna pārvaldi nepārsniedz noteiktu lielumu. Lai Latvijas Banka nodrošinātu uzraudzību pār minētās prasības ievērošanu, noteikumu projekts papildināts ar normu, kas pieprasa līdzekļu pārvaldītājam finanšu pārskatu pielikumā atklāt informāciju par maksājumu apmēru par ieguldījumu plāna pārvaldi (noteikumu projekta 53. punkts).</p> <p>Noteikumu projekta mērķis ir nodrošināt tirgus dalībnieku vienotu pieeju ieguldījumu plāna un pensiju plāna gada pārskata sagatavošanai un, ņemot vērā, ka minētie gada pārskati ir publiski pieejami, nodrošināt sabiedrības informētību par ieguldījumu plāna un pensiju plāna finansiālo stāvokli un</p>
--	---

	<p>darbības rādītājiem un ļaut ieinteresētajām personām pieņemt individuālus lēmumus, saņemot finanšu pakalpojumus.</p> <p>Noteikumu projekts pēc apstiprināšanas būs saistošs valsts fondēto pensiju shēmas līdzekļu pārvaldītājiem un privātajiem pensiju fondiem, sagatavojot attiecīgi ieguldījumu plāna un pensiju plāna gada pārskatu.</p>
Leģitīmais mērķis	<p>Noteikumu projekta leģitīmais mērķis ir citu personu tiesību aizsardzība un sabiedrības labklājības nodrošināšana.</p> <p>Šo pamattiesību aizsardzību Latvijas Banka īsteno, nodrošinot finanšu tirgus uzraudzību, kurai ir vitāla nozīme finanšu sistēmas un ekonomiskajā attīstībā, iespējami pilnīgākajā veidā, lai veicinātu sabiedrības uzticēšanos finanšu tirgum un Latvijas Bankai kā konkrēto finanšu tirgus dalībnieku uzraugam, kas nodrošina konkrēto finanšu tirgus dalībnieku tiesisku un sabiedrības interesēm atbilstošu darbību.</p> <p>Indivīdam kā finanšu tirgus sistēmas daļai ir būtiski apzināties un saņemt to aizsardzības līmeni, kuru tam nodrošina finanšu tirgus uzraugs jeb Latvijas Banka, un attiecīgi Latvijas Banka finanšu tirgus uzrauga lomā ir atbildīga par tādu pasākumu veikšanu, kas aizsargā indivīda pamattiesības. Respektīvi, indivīds ir tiesīgs paļauties uz finanšu sistēmas taisnīgu uzraudzību, pretējā gadījumā indivīdam zūd uzticība finanšu sistēmai un motivācija būt par šīs sistēmas dalībnieku.</p> <p>Nosakot tirgus dalībniekiem vienotas prasības ieguldījumu plāna un pensiju plāna gada pārskata sagatavošanai un veicot prasību ievērošanas pārbaudes, Latvijas Banka nodrošina tai Latvijas Bankas likumā noteikto pienākumu – veicināt ieguldītāju un noguldītāju interešu aizsardzību un finanšu tirgus ilgtspējīgu attīstību un stabilitāti – izpildi.</p> <p>Savukārt leģitīmais mērķis – citu personu tiesību aizsardzība – tiek sasniegts, nodrošinot sabiedrību ar tai nepieciešamo informāciju, lai tā varētu pieņemt izsvērtus lēmumus, pamatojoties uz pieejamo informāciju.</p> <p>Noteikumu projekts ir nepieciešams, lai veicinātu tirgus dalībnieku vienotu izpratni par ieguldījumu plāna un pensiju plāna gada pārskata sagatavošanu.</p>
Samērīgums	<p>Valsts fondēto pensiju shēmas līdzekļu pārvaldītājam un privātajam pensiju fondam attiecīgajos nozares specifiskajos likumos ir noteikts pienākums sagatavot ieguldījumu plāna un pensiju plāna gada pārskatu.</p> <p>Līdz ar to atbilstošākais veids, kā noteikt tirgus dalībniekiem vienotas prasības ieguldījumu plāna un pensiju plāna gada pārskata sagatavošanai, ir izdot tiem saistošus noteikumus. Citas alternatīvas jautājuma noregulēšanai un vienotu prasību noteikšanai nebūtu efektīvas un nenasniegtu izvirzīto mērķi, jo nenodrošinātu vienveidīgu regulējuma piemērošanu.</p>

	<p>Izraugoties piemērotāko līdzekli leģitīmā mērķa sasniegšanai, Latvijas Banka izvērtēja, ka nebūtu atbilstoši izdot, piemēram, zemāka ranga normatīvos aktus, kuri nebūtu tirgus dalībniekam juridiski saistoši. Turklāt noteikumu projekta izstrādi pilnvarojošās normas skaidri norāda uz noteikumu izstrādi.</p> <p>Respektīvi, normatīvais akts kopumā un tajā ietvertās tiesību normas atbilst samērīguma principam, jo, pirmkārt, ar noteikumu projekta ieviešanu tiek sasniegts leģitīmais mērķis (citu personu tiesību aizsardzība un sabiedrības labklājības nodrošināšana). Otrkārt, nav iespējams pēc būtības nodrošināt sabiedrības informētību, saņemot vienotu informāciju, ar citiem līdzekļiem, kā arī nepastāv tādi alternatīvi līdzekļi, kas sasniegtu leģitīmo mērķi tādā pašā kvalitātē. Treškārt, sabiedrības labums no normatīvā akta prasību piemērošanas ir lielāks par nelielu papildu slogu un resursu ieguldījumu, kas konkrētajam tirgus dalībniekam varētu rasties ar uzliktajiem pienākumiem.</p>
Spēkā stāšanās	<p>Noteikumu projekts virzāms apstiprināšanai Latvijas Bankas padomē pēc likumprojekta "Grozījumi Privāto pensiju fondu likumā" (634/Lp14) pieņemšanas Saeimā galīgajā lasījumā un vienlaikus ar Latvijas Bankas noteikumu projektu "Kredītiestāžu, ieguldījumu brokeru sabiedrību, ieguldījumu pārvaldes sabiedrību un privāto pensiju fondu gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu noteikumi", ar kuru par spēku zaudējušiem tiks atzīti Noteikumi Nr. 35.</p> <p>Noteikumi stājas spēkā nākamajā dienā pēc to publicēšanas oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis" atbilstoši Latvijas Bankas likuma 8. panta otrajai daļai.</p>
Ietekme uz Latvijas Bankas budžetu	Noteikumu izdošana nerada ietekmi uz Latvijas Bankas budžetu.
Administratīvā sloga un izmaksu novērtējums (tirgus dalībniekiem)	Noteikumu projektā ietverta prasību izdošana jaunā redakcijā, jo ir mainījies šādu noteikumu izdošanas tiesiskais pamats, kā arī Noteikumu Nr. 189 un Noteikumu Nr. 35 prasību apvienošana nerada papildu administratīvo slogu tirgus dalībniekiem, uz kuriem ir attiecināmas noteikumu projekta prasības.
Saistītie dokumenti	<p>Ar noteikumu projektu saistītie dokumenti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Valsts fondēto pensiju likums; 2) likumprojekts "Grozījumi Privāto pensiju fondu likumā" (634/Lp14); 3) Privāto pensiju fondu likums; 4) Noteikumi Nr. 189; 5) Noteikumi Nr. 35; 6) Latvijas Bankas noteikumu projekts "Kredītiestāžu, ieguldījumu brokeru sabiedrību, ieguldījumu pārvaldes

	<p>sabiedrību un privāto pensiju fondu gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu noteikumi";</p> <p>7) Starptautiskie grāmatvedības standarti.</p>
Saskaņošana ar Eiropas Centrālo banku	Noteikumu projektu nav nepieciešams saskaņot ar Eiropas Centrālo banku.
Saskaņošana ar citām publiskām un privātām personām	<p>Noteikumu projekts 2024. gada 17. jūlijā tika publicēts Latvijas Bankas tīmekļvietnes www.bank.lv sadaļas "Tiesību akti" apakšsadaļā "Sabiedrības līdzdalība", un par to bija iespējama sabiedrības līdzdalība līdz 2024. gada 31. jūlijam.</p> <p>Vienlaikus par noteikumu projektu un notiekošo sabiedrības līdzdalību individuāli tika informēta Latvijas Finanšu nozares asociācija.</p> <p>Pēc sabiedrības līdzdalībai noteiktā termiņa beigām noteikumu projekts tika iesniegts izskatīšanai Latvijas Bankas konsultatīvās finanšu tirgus padomes sēdē.</p>
Saskaņošanas rezultāti	<p>Sabiedrības līdzdalības rezultātā Latvijas Finanšu nozares asociācija informēja, ka atbalsta noteikumu projekta tālāko virzību, pievienojot divus komentārus. Viens ierosinājums veikt redakcionālu labojumu ņemts vērā, bet par otro ierosinājumu sniegts skaidrojums kopā ar pamatojumu, kādēļ izmaiņas noteikumu projektā nav nepieciešamas (sk. pielikumu).</p> <p>Noteikumu projekts 2024. gada 28. augustā tika izskatīts Latvijas Bankas konsultatīvās finanšu tirgus padomes sēdē, kurā par noteikumu projektu netika saņemti iebildumi vai priekšlikumi, atbalstot noteikumu projekta iesniegšanu apstiprināšanai Latvijas Bankas padomē.</p>

Pielikums
Latvijas Bankas noteikumu projekta anotācijai

Sabiedrības līdzdalības gaitā saņemto priekšlikumu par Latvijas Bankas noteikumu projektu "Valsts fondēto pensiju shēmas ieguldījumu plānu un privāto pensiju fondu pensiju plānu gada pārskata noteikumi" apkopojums

Nr.p.k.	Sabiedrības līdzdalībai nodotā projekta redakcija (konkrēta punkta redakcija)	Izteiktais iebildums (priekšlikums) par projekta konkrēto punktu, norādot sabiedrības pārstāvi	Latvijas Bankas viedoklis par izteikto iebildumu (priekšlikumu) un norāde, vai tas ņemts vērā
1.	23. Postenī "Iemaksas plānā" privātais pensiju fonds uzrāda pensiju plāna dalībnieku individuālās iemaksas, darba devēju iemaksas, privātā pensiju fonda iemaksas, iemaksas no citiem pensiju fondiem vai plāniem, kā arī pārējās iemaksas. Ieguldījumu plāns šajā postenī uzrāda no Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras saņemtās iemaksas.	Latvijas Finanšu nozares asociācija: Ierosinām Noteikumu projekta 23. punkta otrajā teikumā vārdus "Ieguldījumu plāns" aizstāt ar vārdiem "Līdzekļu pārvaldītājs".	Ņemts vērā. Noteikumu projekta 23. punkta otro teikumu izteikt šādā redakcijā: "Līdzekļu pārvaldītājs šajā postenī uzrāda no Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras saņemtās iemaksas."
2.	53. Līdzekļu pārvaldītājs finanšu pārskatu pielikumā kā būtisku sniedz informāciju par maksājumu apmēru par ieguldījumu plāna pārvaldi šādā sadalījumā: 53.1. maksājumu pastāvīgā daļa, atsevišķi uzrādot maksājumu apmēru līdzekļu pārvaldītājam un līdzekļu turētājam, kā arī maksājumus trešajām personām, kurus veic no ieguldījumu plāna līdzekļiem;	Latvijas Finanšu nozares asociācija: Ierosinām Noteikumu projekta 53.2. apakšpunktā precizēt, vai tajā tiek uzrādīta reāli ieturētā vai arī uzkrātā maksājumu mainīgā daļa, jo maksājumu mainīgā daļa uz gada beigām var būt uzkrāta, bet netikt izmaksāta līdzekļu pārvaldītājam.	Skaidrojums. Saskaņā ar vispārīgo finanšu pārskatu sagatavošanas principu, kas minēts noteikumu projekta 31.4. apakšpunktā, un nosaka pienākumu ievērot uzkrāšanas principu, Latvijas Banka skaidro, ka finanšu pārskatos atzīst ienākumus un izdevumus, kas attiecas uz pārskata gadu, neatkarīgi no to saņemšanas vai maksājuma datuma. Uzkrāšanas princips

	<p>53.2. maksājumu mainīgā daļa, kas ir atlīdzība līdzekļu pārvaldītājam par ieguldījumu plāna darbības rezultātu;</p> <p>53.3. pārējie izdevumi, kurus veic no ieguldījumu plāna līdzekļiem (piemēram, maksājumi par brokeru pakalpojumiem, par darījumiem ar ieguldījumu plāna norēķinu un vērtspapīru kontiem, par nodokļiem un nodevām).</p>		<p>jāievēro arī attiecībā uz noteikumu projekta 53.2. apakšpunktā minētajiem maksājumiem.</p> <p>Tā kā noteikumu projekta 31.4. apakšpunktā minētais princips attiecas uz visu ienākumu un izdevumu atzīšanu, Latvijas Banka uzskata par nepamatotu pievienot atrunu noteikumu projekta 53.2. apakšpunktā par pienākumu ievērot uzkrāšanas principu attiecībā uz apakšpunktā minēto maksājumu mainīgo daļu.</p>
--	--	--	---